Zicht op het Rensenpark

Bijstelling op de reeds vastgestelde visie en kaders voor het Rensenpark (2016 – 2019)

Opgesteld op 8 mei 2023

Vastgesteld door de raad van de gemeente Emmen op …….

Inleiding

Op 4 november 2021 nam de raad de motie 'Herziening visieplan Rensenpark' unaniem aan. In deze motie stond een verzoek om de visie op het Rensenpark te herijken. Het herijkingsproces dat daarna is opgestart heeft uiteindelijk geresulteerd in dit visiedocument.

In de afgelopen jaren hebben we diverse besluiten genomen over het Rensenpark. Een complete lijst staat hieronder vermeld. We maakten afspraken over o.a. de visie op het park, de kwaliteitskaders en over de ontwikkeling van de openbare ruimte.

Besluiten

- Inspiratie- en Ontwikkelkader voor het voormalig dierenpark van Emmen (raadsbesluit 28 januari 2016)
- Concept Creatief Mensenpark + film (collegebesluit 6 december 2016)
- Kwaliteitsboek Creatief Mensenpark (raadsbesluit 24 september 2017)
- Ontwerpvisie Openbare Ruimte Creatief Mensenpark (raadsbesluit 14 december 2017)
- Schetsontwerp Openbare Ruimte Rensenpark (collegebesluit 5 maart 2019)

Omdat er in de periode 2017-2022 onvoldoende middelen beschikbaar waren voor het realiseren van alle plannen, zijn enkele grote projecten nog niet uitgevoerd. Dat betekent echter niet dat er geen verandering in het park heeft plaatsgevonden. We sloopten de meeste dierenverblijven en we vulden de leeggekomen ruimte met planten en struiken. We koesterden waardevolle karakteristieke elementen zoals de savanne, het olifanteneiland, villa's, monumentale bomen en waterpartijen. We creëerden speelplekken en we subsidieerden activiteiten en evenementen voor jong en oud in het park. Voor de gebouwen die bleven bestaan vonden we nieuwe huurders, afkomstig uit diverse sectoren zoals kunst & cultuur, welzijn en vrijetijdseconomie.

In dit document geven we allereerst een samenvatting van het herijkingsproces en van de resultaten die dat proces heeft opgeleverd. Vervolgens presenteren we de bijgestelde visie op het park in 10 stellingen. Daarna laten we zien wat de verschillen zijn tussen de bijgestelde en de oorspronkelijk visie. Tot slot bieden we een doorkijkje naar het vervolg.

Herijkingsproces

In 2022 startte het herijkingsproces van de visie. Dit proces bestond o.a. uit de volgende onderdelen:

- Het bestuderen van de reeds genomen besluiten over het Rensenpark en het formuleren van vragen voor het herijkingsproces (periode 01-05-2022 tot en met 01-09-2022)
- Een themabijeenkomst over het Rensenpark met het college (15-09-2022)
- Een informatiebijeenkomst met de raad over het Rensenpark (28-09-2022)
- Voorbereiden van de C-discussie met het de stuurgroep Rensenpark (16-11-2022)
- C-discussie met de raad over de visie op het Rensenpark (07-12-2022)
- Voorbereiden van de inloop met het college (31-01-2023)
- Inloop Rensenpark voor inwoners en andere belangstellenden (16-02-2023)
- Digitale zuilen met poll over het Rensenpark + ideeënboxen in het park (periode 15-02-2023 tot en met 23-02-2023)
- Online poll over het Rensenpark (periode 15-02-2023 tot en met 10-03-2023)
- Koffietafelgesprekken in het Rensenpark met belangstellenden (15-02 tot en met 17-02-2023)
- Gesprekken met stakeholders (01-09-2022 tot en met 10-03-2023)

In de periode 15 februari tot en met 10 maart 2023 konden alle inwoners en andere belangstellenden meestemmen over het Rensenpark door het invullen van een poll. Op vier plekken in het park stonden digitale banners waarop bezoekers werden uitgenodigd hun mening te geven. Waar wil je meer van in het park? Meer groen? Meer creatief ondernemers? Of juist meer rust? Deze poll is ook online gedeeld via de gemeentelijke website en social media. 861 mensen hebben hier gehoor aan gegeven. De verdeling in leeftijdsgroepen zag er als volgt uit:

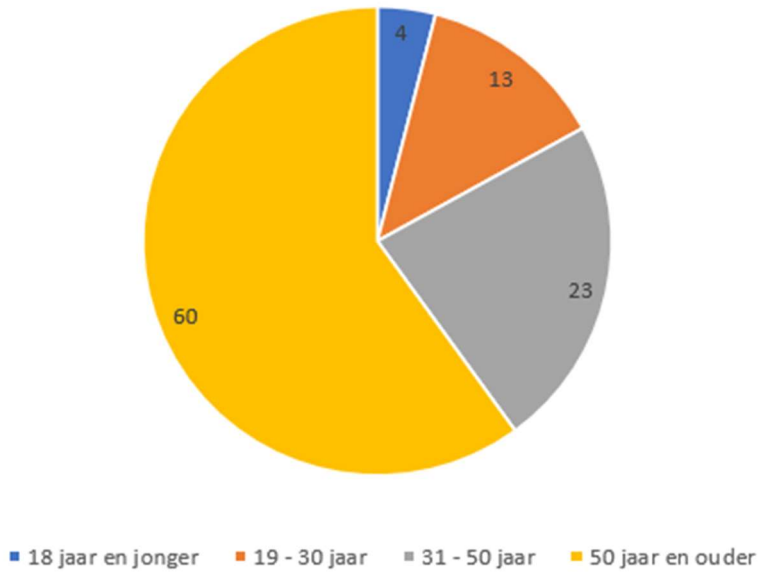

Meer dan de helft van de respondenten behoort tot de categorie 50+. Dat is niet verwonderlijk gezien de gemiddelde leeftijd van de bewoners van het centrum van Emmen en die van de meeste bezoekers van het park. Daar komt bij dat de digitale banners op plekken hebben gestaan waar relatief veel oudere bezoekers komen (bij Cho, Twessers, De Nachtwacht en bij het CBK). Door de poll ook via social media te verspreiden, hebben we wel jongeren kunnen bereiken, maar dat aandeel is aanzienlijk kleiner dan de ouderen. Wanneer we de resultaten van de verschillende leeftijdsgroepen met elkaar vergelijken, valt het op dat er veel overeenkomsten zijn in stemgedrag. Er zijn hooguit wat accentverschillen te ontdekken.

De poll leverde uiteindelijk een top tien op, die hieronder staat weergegeven:

	In het Rensenpark wil ik meer …	%
1	Groen, meer natuur, planten, bomen en dieren	26
2	Activiteiten (cultureel, creatief, sportief, innovatief, educatief)	16
3	Creatief ondernemers zoals ontwerpers en kunstenaars	13
4	Behoud herinneringen aan de dierentuin, zoals de savanne, het olifanteneiland en dierenverblijven	10
5	Speel- sport- en beweegplekken	9
6	Horeca (eten en drinken)	8
7	Evenementen	7
8	Rust, een plek waar het stil is	4
9	Aandacht voor duurzaamheid, zoals een schoon milieu, gezondheid en klimaat	4
10	Veranderingen en verrassingen, in het park is steeds iets nieuws te zien of te beleven	3
		100%

‘Meer groen, natuur, planten, bomen en dieren’ komt met stip op nummer één. Daarna scoren ‘meer activiteiten’ en ‘meer creatief ondernemers’ hoog. Met enige afstand volgen ‘behoud herinneringen aan de dierentuin’, ‘speel-, sport- en beweegplekken’, ‘horeca’ en ‘evenementen’ met scores die dicht bij elkaar liggen. Relatief laag scoren de items ‘rust’, ‘duurzaamheid’ en ‘meer veranderingen en verrassingen’.

Naast de poll stonden er ideeënboxen klaar waar bezoekers hun wensen over het Rensenpark konden achterlaten. Op die manier was er ook ruimte om, buiten de poll om, voorstellen en tips aan ons kenbaar te maken. Deze ideeën bevestigen grotendeels het beeld dat de poll heeft opgeleverd. Een grote variëteit aan activiteiten in het park wordt zeer gewaardeerd. Ook is er behoefte aan kleinschalige evenementen en ruimte voor sport, spel en bewegen.

Er is veel enthousiasme over de organisaties die in het park zitten en de meeste mensen vinden dat deze ook moeten blijven. Hiervoor zijn dan wel gebouwen nodig. Over die gebouwen wordt divers gedacht. Velen vermoeden dat het lastig wordt voor sociaal en cultureel ondernemers om de huur voor nieuwbouw te kunnen opbrengen. Zij pleiten voor behoud en renovatie van de voormalige dierenverblijven. Anderen zien het liefst dat de huidige gebouwen worden afgebroken en worden vervangen door nieuwe gebouwen aan de randen van het park, eventueel met appartementen erin.

Daarnaast is er grote behoefte aan informatie over de organisaties in het park, de activiteiten, de planten en bomen en over de historie van het park. Die informatie zou kunnen worden verstrekt via de website, social media en een digitaal bord bij de ingang van het park. Verder zijn er ideeën aangereikt over het versterken van de samenwerking met bijvoorbeeld verenigingen en scholen en het verbeteren van de veiligheid en het toezicht in het park.

Bijgestelde visie op het Rensenpark

Na het bestuderen van de reeds vastgestelde documenten voor het Rensenpark hebben wij, raad en college, op diverse manieren getoetst in hoeverre er nog draagvlak is voor de oorspronkelijke visie en kaders. We voerden gesprekken met o.a. inwoners, organisaties in het park, adviseurs en bezoekers van het park. Ook gebruikten we een poll om in beeld te brengen wat bezoekers motiveert om naar het park te komen. Input vanuit de raad, het college, de stuurgroep Rensenpark, inwoners, bezoekers en andere belanghebbenden hebben wij verwerkt in deze bijgestelde visie op het park.

Tijdens het herijkingsproces kwam duidelijk naar voren dat we allemaal een mooi groen park in het centrum van Emmen willen behouden om te wandelen en te recreëren. Een park waar van alles te beleven is op het gebied van kunst, cultuur, educatie, sport en innovatie. We hechten daarnaast waarde aan de historie van het park; de savanne, het olifanteneiland, de giraffenstal, monumentale bomen en slingerende paden. Herinneringen aan de dierentuin zitten bij velen nog vers in het geheugen en daar mogen we wel wat meer aandacht voor hebben, is een veel gehoorde opmerking.

Horeca vinden we ook belangrijk in het park. Een plek om te eten en te drinken, met een terras dat uitzicht biedt op de savanne. Eventueel kan het aantal horecagelegenheden worden uitgebreid. Daarnaast willen we meer bankjes, picknickplekken en sport- en speelplekken realiseren, omdat bezoekers hiervan op zonnige dagen intensief gebruikmaken. In een regenrijk land als Nederland blijft het eveneens belangrijk om bestaande gebouwen te behouden, te renoveren of te vervangen door nieuwbouw, zodat er voldoende indoor-activiteiten kunnen plaatsvinden.

Wij voegen daar nog aan toe dat het steeds urgenter wordt om groene zones in stedelijk gebied te creëren; zomers biedt het park schaduw en verkoeling en op regenachtige dagen kan het water via het groen de weg naar het grondwater vinden. Behoud van het Rensenpark sluit daarmee aan bij onze doelen op het gebied van duurzaamheid. Maatschappelijk gezien juichen wij initiatieven toe die bijdragen aan het park én aan het verhogen van het welzijn en de ontwikkeling van onze inwoners. Diverse organisaties in het park bieden activiteiten aan waardoor mensen elkaar kunnen ontmoeten of zij creëren leer-werkplekken voor mensen die hun kansen op de arbeidsmarkt willen vergroten.

We vinden dat er in het Rensenpark geen woningen moeten komen. En het realiseren van iconische gebouwen, zoals dat in de oorspronkelijke visie stond, dat zien we als te hoog gegrepen en niet per se nodig. Daarnaast merken we dat er veel kritiek is op grote en langdurige evenementen in het park. Onze voorkeur gaat dan ook uit naar kwalitatief hoogwaardige evenementen die passen in het park en die bijdragen aan het park als

geheel. Daarbij vinden we het belangrijk dat het openbaar karakter van het park zoveel mogelijk blijft behouden, zodat iedereen er gebruik van kan maken.

Als eigenaar van het Rensenpark zijn wij verantwoordelijk voor het behoud en het onderhoud van het park. Wij zien het Rensenpark als een park met grote potentie. Het is een belangrijke plek in het centrum van Emmen en de doorontwikkeling van het park mag wat kosten!

Onze bijgestelde visie op het Rensenpark vatten wij samen in 10 stellingen, die op de volgende bladzijde staan beschreven.

Bijgestelde visie op het Rensenpark

Het Rensenpark is …

1. **een groen, natuurlijk, openbaar park voor iedereen**
   Om te ontspannen, elkaar te ontmoeten en van de natuur te genieten.
2. **een broedplaats voor kunst, cultuur, educatie en innovatie**
   Met creatieve en culturele organisaties, kunst in de openbare ruimte en mogelijkheden voor bezoekers om te ervaren, deel te nemen, te creëren en nieuwe technieken uit te proberen.
3. **een plaats om te spelen, bewegen, sporten en te recreëren**
   Met een grote variëteit aan activiteiten voor jong en oud, op verschillende plekken in het park.
4. **een speciale plek in het hart van de stad met historie en herinneringen**
   Behoud van elementen uit het verleden (bijvoorbeeld de savanne) brengt de geschiedenis weer tot leven. Een park dat een dierentuin is geweest, spreekt tot de verbeelding. Dit is uniek in Nederland!
5. **een park met ruimte voor kwalitatief hoogwaardige evenementen die passen bij het karakter van het park**
   Bijvoorbeeld: muziek, theater, markten en tentoonstellingen.
6. **een centrum voor betekenisvol ondernemen**
   Dit zijn initiatieven die bijdragen aan het park én aan het welzijn en de ontwikkeling van onze inwoners, zoals leer-werkplekken die passen in het park en activiteiten voor jong en oud om tot bloei te komen.
7. **een park met horecagelegenheid (eten en drinken)**
   Horeca draagt bij aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van het park.
8. **een groene zone in stedelijk gebied die de stad klimaatbestendiger maakt**
   Voorkomen van wateroverlast, hittestress en droogte door behoud van zones in de stad met bomen, planten en waterelementen.
9. **een park ván de gemeente Emmen vóór alle inwoners en bezoekers**
   De raad en het college beslissen zelf over ambities en kwaliteit.
10. **een belangrijk stadspark in het centrum van Emmen dat wat mag kosten!**
    Gemeentelijke investeringen zijn nodig om het park goed op de kaart te zetten. Investeringen in: de inrichting van de openbare ruimte, kunst, cultuur, educatie en innovatie, toerisme & recreatie, maatschappelijk ondernemen, vastgoed, onderhoud, veiligheid, organisatie & coördinatie en communicatie.

Korte toelichting op de bijgestelde visie

1. Een groen, natuurlijk, openbaar park voor iedereen

Om te ontspannen, elkaar te ontmoeten en van de natuur te genieten.

- Het Rensenpark is een groene oase in het centrum van Emmen met een grote variatie aan planten en (monumentale) bomen;
- Het park is, tijdens openingstijden, vrij toegankelijk. Hiervan kan incidenteel afgeweken worden in het geval van betaalde evenementen in (een deel van) het park;
- We richten ons op een brede doelgroep; alle inwoners van Emmen, toeristen, bezoekers van het centrum en alle leeftijden;
- Een hoogwaardig groen openbaar park vraagt om een grote update van het openbaar gebied en structureel onderhoud.

2. Een broedplaats voor kunst, cultuur, educatie en innovatie

Met creatieve en culturele organisaties, kunst in de openbare ruimte en mogelijkheden voor bezoekers om te ervaren, deel te nemen, te creëren en nieuwe technieken uit te proberen.

- Een broedplaats veronderstelt experimenteerruimte (regelruimte, ruimte om anders te werken dan gebruikelijk);
- Hiervoor zijn goed onderhouden binnen- en buitenruimtes nodig waar deze activiteiten kunnen plaatsvinden.

3. Een plek om te spelen, bewegen, sporten en te recreëren

Een grote variëteit aan activiteiten voor jong en oud is mogelijk op verschillende plekken in het park.

- Uitbreiding is gewenst van het aantal beweeg-, speel-, zit- en recreatieplekken voor verschillende doelgroepen;
- Er is behoefte aan in- en outdoor-activiteiten.

4. Een park met ruimte voor kwalitatief hoogwaardige evenementen die passen bij het karakter van het park

In het park is veel te beleven voor een brede doelgroep; muziek, theater, markten, tentoonstellingen etc.

- Voor het organiseren van evenementen zijn faciliteiten noodzakelijk. Deze zijn nu nog onvoldoende aanwezig in het park;
- Evenementen moeten bijdragen aan het park als geheel;
- Een park heeft ook hersteltijd nodig voor het groen.

5. Een speciale plek in het hart van de stad met historie en herinneringen

Behoud van elementen uit het verleden (bijvoorbeeld de savanne) brengt de geschiedenis weer tot leven. Een park dat een dierentuin is geweest, spreekt tot de verbeelding. Dat is uniek in Nederland!

- Veel bezoekers in het park zijn op zoek naar sporen uit het verleden;
- Behoud van de structuur kan wel beperkingen voor nieuwe initiatieven opleveren.

6. Een centrum voor betekenisvol ondernemen

Dit zijn initiatieven die bijdragen aan het park én aan het welzijn en de ontwikkeling van onze inwoners, zoals leer-werkplekken die passen in het park en activiteiten voor jong en oud om tot bloei te komen.

- Het Rensenpark is een mooie plek om ook nadrukkelijk en zichtbaar invulling te geven aan betekeniseconomie.

7. Een park met horecagelegenheid (eten en drinken)

Horeca draagt bij aan de levendigheid en de aantrekkelijkheid van het park.

- Voor het park geldt het horeca- en terrassenbeleid dat is vastgesteld voor Emmen Centrum;
- In het park is in principe geen ruimte voor verblijfsaccommodatie. Een uitzondering kan worden gemaakt voor ‘artist in residence’ (tijdelijke woon-werkplek voor kunstenaars).

8. Een groene zone in het stedelijk gebied die de stad klimaatbestendiger maakt

Voorkomen van wateroverlast, hittestress en droogte door behoud van zones in de stad met bomen, planten en waterelementen.

- Zoals beschreven in het programma ‘Duurzaamheid, energie en klimaat’ bij de doelen binnen het thema ‘klimaatadaptatie’;
- Dit draagt bij aan het vergroenen van Emmen centrum.

9. Een park ván de gemeente vóór alle inwoners en bezoekers

De raad en het college beslissen zelf over ambities en kwaliteit.

Dat betekent dat deze taken niet zijn belegd bij een parkredactie en een kwaliteitscommissie zoals beschreven in het vastgestelde kwaliteitshandboek. Daarin staat vermeld dat de kwaliteit wordt bewaakt door een parkredactie (inhoud, functie, programmering en organisatie van activiteiten) en een kwaliteitscommissie (bouwinitiatieven, architectuur, openbare ruimte en duurzaamheid).

10. Een belangrijk stadspark in het centrum van Emmen dat wat mag kosten!

Gemeentelijke investeringen zijn nodig om het park goed op de kaart te zetten. Investeringen in: de inrichting van de openbare ruimte, kunst, cultuur, educatie & innovatie, evenementen, toerisme & recreatie, maatschappelijk ondernemen, vastgoed, onderhoud, veiligheid, organisatie & coördinatie en communicatie.

- Met de huidige beschikbare middelen kan het vastgoed in het park alleen wind- en waterdicht worden gehouden;
- Voor het onderhoud van het park zijn momenteel beperkte middelen beschikbaar;
- Om ambities (deels) te realiseren is een forse investering nodig in o.a. het inrichten van de openbare ruimte, vastgoed en faciliteiten.

Bijstellingen

We hechten veel waarde aan de eerder opgestelde visie en kaders voor het Rensenpark, zoals verwoord in het ‘Inspiratie- en ontwikkelkader voor het voormalig dierenpark van Emmen’, het ‘Concept Creatief Mensenpark’, het ‘Kwaliteitsboek Creatief Mensenpark’, de ‘Ontwerpvisie Openbare Ruimte Creatief Mensenpark’ en het ‘Schetsontwerp Openbare Ruimte Rensenpark’. *Zie hiervoor ook pagina 2*. Deze besluiten blijven van kracht, met een bijstelling op een aantal punten.

Die bijstellingen zijn:

- We werken niet meer met een kwaliteitsteam (voor toetsen en adviseren m.b.t. bouwinitiatieven en de inrichting van het openbaar gebied) en een parkredactie (toetsen en adviseren m.b.t. inhoud en programma), zoals beschreven in het Kwaliteitsboek. Deze taken worden deels belegd bij de raad (vaststellen kaders) en deels bij het college en de ambtelijke advisering (realisatie binnen de kaders);
- Er worden geen woningen in het park gebouwd en er komen in principe geen overnachtingsplekken in het Rensenpark. Een uitzondering maken we voor ‘artist in residence’ (tijdelijke woon-werkplek voor kunstenaars);
- Verandering en tijdelijkheid zijn niet meer de enige constanten. Er is ook behoefte aan een basis van organisaties die het park ‘dragen’ met daarnaast volop ruimte voor nieuwe ontwikkelingen;
- We stappen af van het idee om alleen architectonische en iconische gebouwen en torens in het park te realiseren. De huidige gebouwen zullen fasegewijs worden gerenoveerd, gesloopt of worden vervangen door nieuwbouw (die niet per se iconisch hoeft te zijn);
- De ambities rond duurzaamheid, innovatie en circulaire economie zien wij niet meer als harde eisen, maar als uitspraken die dienen ter inspiratie. Wij zullen onderzoeken wat er mogelijk is op deze terreinen in het Rensenpark, daarbij aansluitend bij de doelen van programma ‘Duurzaamheid, Energie en Klimaat’;
- De voorkeur gaat uit naar kwalitatief hoogwaardige evenementen die passen bij het karakter van het park en die bijdragen aan het park als geheel;
- De harde eisen voor de te gebruiken materialen, beplanting, meubilair, bruggen, verlichting en markeringen voor de entrees laten we los. We beschouwen deze als adviezen voor de inrichting van de openbare ruimte;
- Er komen geen (ondergrondse) parkeerplaatsen in het park;
- Er is ruimte voor uitbreiding van het aantal horecavoorzieningen in het park. Dit geldt alleen voor eten en drinken en niet voor verblijfsaccommodatie.

Vervolg

De reeds vastgestelde visie en kaders (in de periode 2016-2019) blijven van kracht, op de bijstellingen na die in het vorige hoofdstuk zijn geformuleerd.

Door de bijgestelde visie samen te vatten in 10 stellingen laten we de kern van onze visie zien. Uitwerkingen daarvan zijn terug te vinden in de documenten die staan vermeld op bladzijde 2, zoals het ‘Kwaliteitsboek Creatief Mensenpark’ en de ‘Ontwerpvisie Openbare Ruimte Creatief Mensenpark’. Deze, meer gedetailleerde beschrijvingen, zullen worden gebruikt als basis voor o.a. projecten en activiteiten in het Rensenpark.

Visie en kaders vormen het fundament voor ontwikkelingen in het park. Vanuit de raad geven we hiermee zicht op de gewenste toekomstige situatie. Op deze manier zorgen we voor duidelijkheid over wat we wel en niet willen in het park. Het college van B&W stelt vervolgens de doelen en acties vast, gericht op het realiseren van deze visie.

Om de visie op het Rensenpark levend te houden, zullen we hierover geregeld communiceren met onze inwoners en andere betrokkenen. De 10 stellingen over het Rensenpark gebruiken we hiervoor. We zien het als een belangrijke verantwoordelijkheid om samen te zorgen voor een uitnodigend stadspark in het centrum van Emmen.

Tijdens het herijkingsproces van de visie kwam duidelijk naar voren dat het Rensenpark voor velen een belangrijke plek in Emmen is; een groene oase, een centrum voor creativiteit en activiteit, een plek waar mensen elkaar ontmoeten, een stadspark waar altijd wat te beleven is. Het is een park van alle Emmenaren, een park om trots op te zijn en te koesteren én het is een park dat wij de komende tijd met veel enthousiasme verder gaan ontwikkelen.

Bijlage 1 Visualisaties

In diverse vastgestelde documenten over het Rensenpark (zie hiervoor pagina 2) zijn visualisaties opgenomen die verbeelden hoe het park er in de toekomst uit kan zien. Op de volgende bladzijden volgt een selectie van deze afbeeldingen. Hier zijn foto's aan toegevoegd die in de afgelopen jaren in het park zijn gemaakt. Dit geheel illustreert onze visie op het Rensenpark.

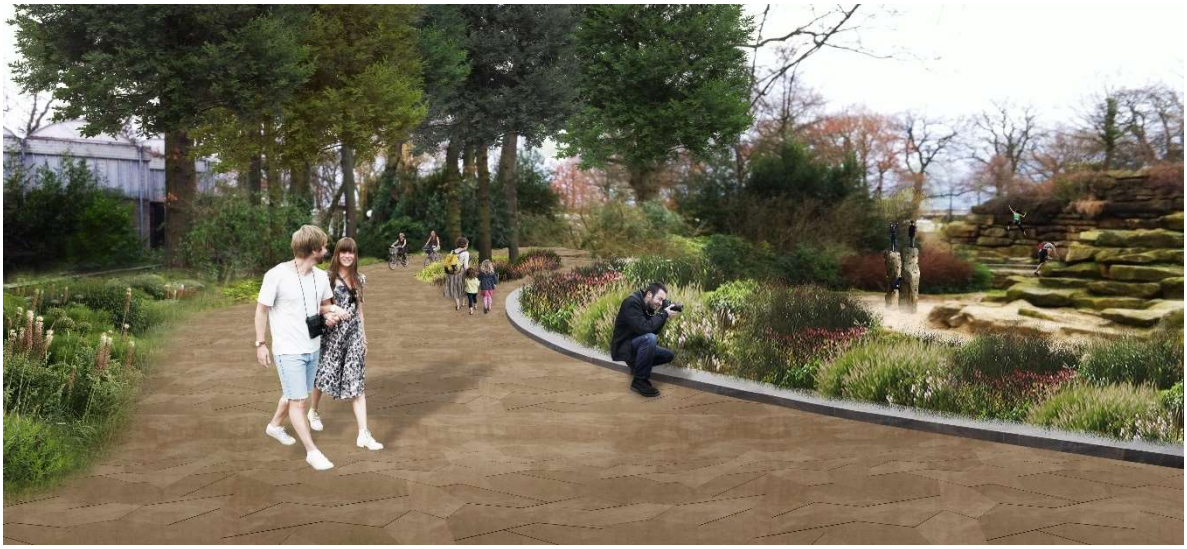

De levendige savanne, het savannepad en een doorkijkje naar het olifanteneiland.

Het olifanteneiland als klim-, klauter-, speel-, sport- en beweegplek.

Het (al gerealiseerde) amfitheater naast het terras van de centraal gelegen horecazaak.

Wisselende exposities in het groen.

Bouwtekeningen van het CBK dat in het voorjaar van 2024 wordt geopend.

De glazen wand van het haaienbassin in de tentoonstellingsruimte van het nieuwe CBK.

Een kinderboerderij past volgens velen perfect in het Rensenpark (in een oud of een nieuw jasje?)

Activiteiten voor jong en oud trekken een breed publiek naar het Rensenpark.

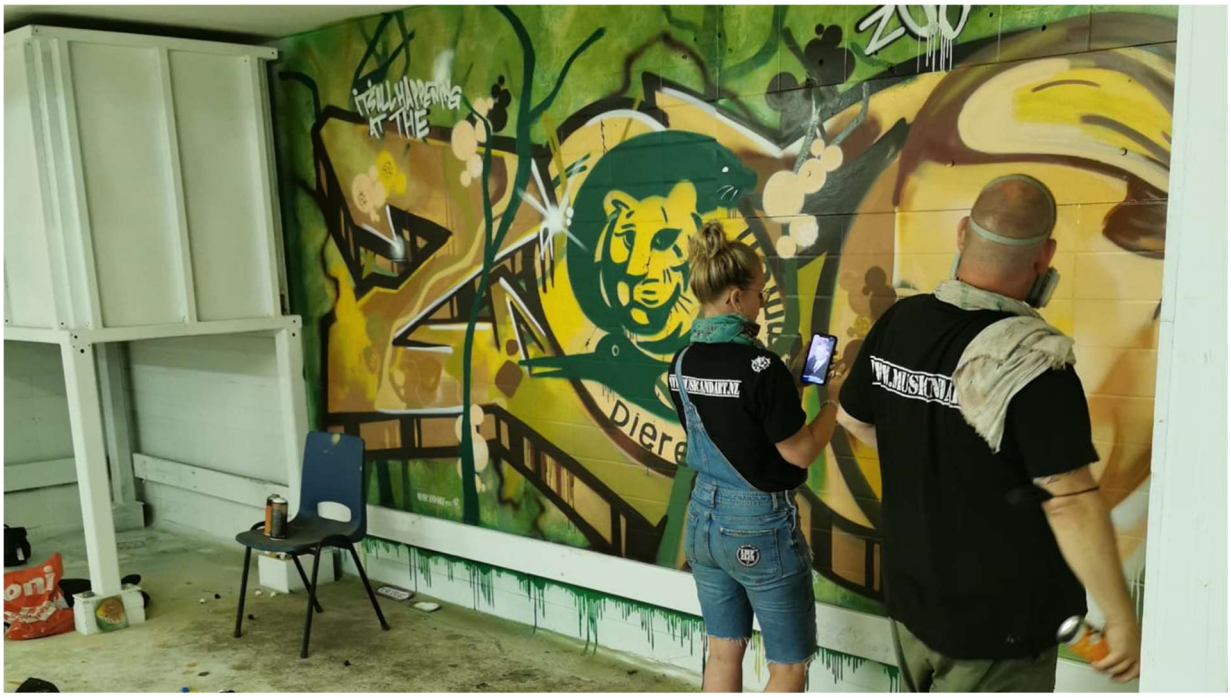

Kunstenaars aan het werk zien, hun kunst bewonderen of zelf iets maken.

Spelen en sporten op verschillende plekken in het park.

Spannende plekken in het park die de nieuwsgierigheid prikkelen.

Ruimte voor kwalitatief hoogwaardige evenementen, passend bij het karakter van het park.

Een natuurlijk, groen, openbaar park waar je heerlijk kunt ontspannen.

Het Rensenpark is een creatieve broedplaats. Een plek om je talenten te ontwikkelen.

